АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ФАКТУ ЗДІЙСНЕННЯ ДОГЛЯДУ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ПЕРЕТИНУ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ

2023

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ФАКТУ ЗДІЙСНЕННЯ ДОГЛЯДУ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ПЕРЕТИНУ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Ця публікація була підготовлена за підтримки Європейського Союзу і його держав–членів Німеччини, Швеції, Польщі, Данії, Естонії та Словенії. Зміст цієї публікації є виключною відповідальністю її авторів та не може жодним чином сприйматися як такий, що відображає погляди Програми «U-LEAD з Європою», уряду України, Європейського Союзу і його держав– членів Німеччини, Швеції, Польщі, Данії, Естонії та Словенії.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА 5

ЗАКОНОДАВСТВО ЩОДО ПЕРЕТИНУ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ЗДІЙСНЕННЯ ДОГЛЯДУ 6

Категорії громадян, які мають право перетинати державний кордон у разі введення на території України надзвичайного або воєнного стану 6

Категорії громадян, які мають право перетинати державний кордон на підставі акта встановлення факту здійснення догляду. 8

ДІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ СКЛАДАННЯ АКТА ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ЗДІЙСНЕННЯ ДОГЛЯДУ. 13

Орган влади, до якого можуть звертатись громадян для отримання акта встановлення факту здійснення догляду .. 13

Уповноваження відповідного виконавчого органу місцевої ради на складання акта встановлення факту здійснення догляду 14

Уповноваження посадових осіб на складання акта встановлення факту здійснення догляду 14

Затвердження Положення про складання акта встановлення факту здійснення догляду 15

Затвердження зразку акта встановлення факту здійснення догляду 16

Встановлення факту здійснення догляду 16

СПІВВІДНОШЕННЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ЗДІЙСНЕННЯ ДОГЛЯДУ ІЗ ЗАКОНОДАВСТВОМ ПРО МОБІЛІЗАЦІЮ ТА НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ 17

Співвідношення встановлення факту здійснення догляду із законодавством про мобілізацію 17

Співвідношення акта встановлення факту здійснення догляду із висновком про результати комплексного визначення індивідуальних потреб особи, яка потребує надання соціальних послуг 18

ДОДАТОК 1. ЗРАЗОК РІШЕННЯ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ РАДИ ЩОДО СКЛАДАННЯ АКТА ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ЗДІЙСНЕННЯ ДОГЛЯДУ 19

ДОДАТОК 2. ЗРАЗОК ПОЛОЖЕННЯ ПРО СКЛАДАННЯ АКТА ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ЗДІЙСНЕННЯ ДОГЛЯДУ 20

ДОДАТОК 3. ЗРАЗОК АКТА ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ЗДІЙСНЕННЯ ДОГЛЯДУ 23

ПЕРЕДМОВА

З початку повномасштабної війни росії проти України багато українців втратили можливість отримувати необхідні послуги не тільки в межах громади, але й в межах держави. Це пов'язано, у тому числі, із знищенням російськими військами соціальної інфраструктури: реабілітаційних установ, закладів охорони здоров'я. У зв'язку з цим окремі категорії громадян змушені шукати необхідні їм послуги за кордоном. Зокрема, це стосується осіб з інвалідністю та осіб, які потребують постійного догляду.

Виїзд за кордон у разі введення на території України надзвичайного або воєнного стану регулюється Правилами перетинання державного кордону громадянами України, затверджених постановою від 27.01.1995 № 57. Наприкінці 2022 року Уряд постановою від 10.09.2022 № 1044 вніс зміни до цих Правил. Відповідно до цих змін органи місцевого самоврядування уповноважили на складання актів встановлення факту здійснення догляду, які є підставою виїзду за межі України окремих категорій громадян. На підставі, в тому числі, цього акта особи, які супроводжують осіб з інвалідністю або осіб, які потребують стороннього догляду, мають право перетинати кордон.

Оскільки законодавство не врегульовує процедуру, спосіб та порядок видання таких актів, **Асоціація міст України розробила ці методичні рекомендації** для полегшення роботи органів місцевого самоврядування та спрощення взаємодії між владою та незахищеними категоріями громадян.

Олександр Слобожан,
Виконавчий директор Асоціації міст України,
кандидат наук з державного управління

ЗАКОНОДАВСТВО ЩОДО ПЕРЕТИНУ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ЗДІЙСНЕННЯ ДОГЛЯДУ

Категорії громадян, які мають право перетинати державний кордон у разі введення на території України надзвичайного або воєнного стану

Правила перетинання державного кордону громадянами України, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.1995 № 57 визначають, що у разі введення на території України надзвичайного або воєнного стану перетинати державний кордон мають право:

- особи з інвалідністю за наявності посвідчення, яке підтверджує відповідний статус, або пенсійного посвідчення чи посвідчення, що підтверджує призначення соціальної допомоги відповідно до Законів України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю», «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю», в яких зазначено групу та причину інвалідності, або довідки для отримання пільг особами з інвалідністю, які не мають права на пенсію чи соціальну допомогу, за формою, затвердженою Мінсоцполітики;

- особи, які мають дружину (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю і супроводжують таких дружину (чоловіка) для виїзду за межі України, за наявності документів (їх нотаріально засвідчених копій), що підтверджують родинні зв'язки, інвалідність;

- особи, які мають одного із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи і супроводжують одного із таких батьків для виїзду за межі України, за наявності документів (їх нотаріально засвідчених копій), що підтверджують родинні зв'язки, інвалідність, а також документів, що підтверджують спільне проживання (їх задекларовані або зареєстроване місце проживання (перебування) збігається із задекларованим або зареєстрованим місцем проживання (перебування) їх батьків чи батьків дружини (чоловіка), або здійснення

догляду за своїми батьками чи батьками дружини (чоловіка), що підтверджується **актом встановлення факту здійснення догляду за одним із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка)**, або документів (посвідчення, довідки) про отримання компенсації (допомоги, надбавки) на догляд;

- особи, які здійснюють постійний догляд за особами з інвалідністю I чи II групи і супроводжують таких осіб для виїзду за межі України, за наявності документів (посвідчення, довідки) про отримання компенсації (допомоги, надбавки) на догляд або документів, що підтверджують інвалідність, та акта встановлення факту здійснення догляду;

- батьки, опікуни, піклувальники, прийомні батьки, батьки-вихователі, які виховують дитину з інвалідністю віком до 18 років, за наявності свідоцтва про народження дитини або документів, що підтверджують відповідні повноваження особи, що супроводжує дитину з інвалідністю (у разі здійснення супроводу опікуном, піклувальником, одним або обома прийомними батьками, батьками-вихователями), посвідчення, що підтверджує призначення соціальної допомоги відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю», в якому зазначено статус «дитина з інвалідністю», або довідки про отримання державної соціальної допомоги дітям з інвалідністю, виданої структурним підрозділом з питань соціального захисту населення районної, районної у м. Києві держадміністрації, виконавчим органом міської ради, до території територіальної громади якої входить територія міста обласного значення, районної у місті (у разі її утворення) ради (незалежно від того, кого призначено отримувачем допомоги), або індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю, виданої лікарсько-консультативною комісією закладу охорони здоров'я, або медичного висновку про дитину з інвалідністю до 18 років (їх нотаріально засвідчених копій);

- батьки, на утриманні яких перебуває повнолітня дитина, яка є особою з інвалідністю I чи II групи, за наявності свідоцтва про її народження та документів, що підтверджують інвалідність (їх нотаріально засвідчених копій);

- баби, діди, повнолітні брати, сестри, мачухи, вітчими, які супроводжують дітей з інвалідністю для виїзду за межі України, у разі їх приналежності до категорії осіб, які не підлягають призову на військову службу під час мобілізації, за наявності у них відповідних підтвердних документів та документів, що підтверджують родинні зв'язки (їх нотаріально засвідчених копій);

- особи, які потребують постійного догляду, - у супроводі одного із членів сім'ї першого ступеня споріднення (у значенні, наведеному у підпункті 14.1.263 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України) за наявності документів, що підтверджують родинні зв'язки, та висновку лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я про потребу у постійному сторонньому догляді або у супроводі особи, яка здійснює постійний догляд за зазначеними особами, за наявності документів (посвідчення, довідки) про отримання компенсації (допомоги, надбавки) на догляд або висновку лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я про потребу у постійному сторонньому догляді та **акта встановлення факту здійснення догляду**;

- опікуни осіб з інвалідністю, визнаних судом недієздатними, які супроводжують таких осіб для виїзду за межі України, за наявності рішення про призначення опікуна над такою особою, а у разі, коли опікуна такій особі не призначено, - один з повнолітніх членів сім'ї першого чи другого ступеня споріднення (у значенні, наведеному у підпункті 14.1.263 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України) за наявності документів, що підтверджують родинні зв'язки, інвалідність (їх нотаріально засвідчених копій);

- особи з інвалідністю або інші особи, які потребують постійного догляду, які проживають (перебувають) у закладах/установах незалежно від форми власності та підпорядкування і отримують соціальні послуги із стаціонарного догляду, паліативного догляду, підтриманого проживання, - у супроводі працівників закладу догляду, уповноважених директором закладу догляду або особою, яка його заміщує (за наявності наказу директора закладу догляду або особи, яка його заміщує, про виїзд осіб з інвалідністю або інших осіб, які потребують постійного догляду, за межі України та документів, що підтверджують інвалідність).

Категорії громадян, які мають право перетинати державний кордон на підставі акта встановлення факту здійснення догляду

Асоціація міст України (далі – АМУ) звертає увагу, що законодавство визначає лише три категорії громадян, які мають право перетинати державний кордон за наявності акта встановлення факту здійснення догляду. Тобто, всім іншим категоріям акт для виїзду за кордон не потрібний, і відповідно, органи місцевого самоврядування не мають права видавати їм такі акти. Згідно зі статтею 19 Конституції України органи

місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

У разі введення на території України надзвичайного або воєнного стану перетинати державний кордон на підставі акта встановлення факту здійснення догляду мають право:

1. Особи, які мають одного із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи і супроводжують одного із таких батьків для виїзду за межі України, за наявності документів (їх нотаріально засвідчених копій), що підтверджують родинні зв'язки, інвалідність, а також документів, що підтверджують спільне проживання (їх задекларoване або зареєстроване місце проживання (перебування) збігається із задекларованим або зареєстрованим місцем проживання (перебування) їх батьків чи батьків дружини (чоловіка), або здійснення догляду за своїми батьками чи батьками дружини (чоловіка), що підтверджується актом встановлення факту здійснення догляду за одним із своїх батьків чи батьків дружини (чоловіка), або документів (посвідчення, довідки) про отримання компенсації (допомоги, надбавки) на догляд. Акт встановлення факту здійснення догляду складається на підставі звернення особи з інвалідністю I чи II групи або особи, яка здійснює догляд, до районної, районної у мм. Києві та Севастополі держадміністрації, виконавчого органу сільської, селищної, міської ради із заявою про здійснення особою такого догляду. У випадку, якщо особа з інвалідністю I чи II групи є взятою на облік внутрішньо переміщеною особою, звернення із заявою про здійснення догляду подається за місцем реєстрації фактичного місця проживання такої внутрішньо переміщеної особи. На підставі такого звернення особи з інвалідністю I чи II групи або особи, яка здійснює догляд, районною, районною у мм. Києві та Севастополі держадміністрацією, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради не пізніше ніж протягом п'яти робочих днів після надходження заяви складається акт встановлення факту здійснення догляду в довільній формі. Зазначений акт надсилається заявнику або видається особисто за його бажанням.

2. Особи, які здійснюють постійний догляд за особами з інвалідністю I чи II групи і супроводжують таких осіб для виїзду за межі України, за наявності документів (посвідчення, довідки) про отримання компенсації (допомоги, надбавки) на догляд або документів, що підтверджують інвалідність, та акта встановлення факту здійснення догляду. Акт встановлення факту здійснення догляду за особою з інвалідністю I чи II групи складається на підставі звернення особи з інвалідністю I чи II

групи або особи, яка здійснює догляд, до районної, районної у мм. Києві та Севастополі держадміністрації, виконавчого органу сільської, селищної, міської ради із заявою про здійснення особою такого догляду. У випадку, якщо особа з інвалідністю I чи II групи є взятою на облік внутрішньо переміщеною особою, звернення із заявою про здійснення догляду подається за місцем реєстрації фактичного місця проживання такої внутрішньо переміщеної особи. На підставі такого звернення особи з інвалідністю I чи II групи або особи, яка здійснює догляд, районною, районною у мм. Києві та Севастополі держадміністрацією, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради не пізніше ніж протягом п'яти робочих днів після надходження заяви складається акт встановлення факту здійснення догляду в довільній формі. Зазначений акт надсилається заявнику або видається особисто за його бажанням.

3. Особи, які потребують постійного догляду, - у супроводі особи, яка здійснює постійний догляд за зазначеними особами, за наявності документів (посвідчення, довідки) про отримання компенсації (допомоги, надбавки) на догляд або висновку лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я про потребу у постійному сторонньому догляді та акта встановлення факту здійснення догляду. Акт встановлення факту здійснення догляду за іншою особою, яка потребує постійного догляду, складається на підставі звернення особи, яка здійснює догляд, до районної, районної у мм. Києві та Севастополі держадміністрації, виконавчого органу сільської, селищної, міської ради із заявою про здійснення особою такого догляду. У випадку, якщо особа, яка потребує постійного догляду, є взятою на облік внутрішньо переміщеною особою, звернення із заявою про здійснення догляду подається за місцем реєстрації фактичного місця проживання такої внутрішньо переміщеної особи. На підставі такого звернення особи, яка здійснює догляд, районною, районною у мм. Києві та Севастополі держадміністрацією, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради не пізніше ніж протягом п'яти робочих днів після надходження заяви складається акт встановлення факту здійснення догляду в довільній формі. Зазначений акт надсилається заявнику або видається особисто за його бажанням.

Узагальнюючи норму законодавства, можна сформувати наступну таблицю щодо необхідності видачі актів встановлення факту здійснення догляду:

Таблиця 1. Категорії громадян, які здійснюють супровід для виїзду за кордон на підставі акта встановлення факту здійснення догляду

Хто здійснює супровід для виїзду за кордон	За ким здійснюється супровід для виїзду за кордон	Кровна спорідненість	Хто звертається за отриманням акта	Документи, які надають право виїзду за кордон*
Син (дружина сина) або дочка (чоловік дочки)	Батьки дружини (чоловіка) з інвалідністю I чи II групи	Обов'язкова	Особа, яка здійснює догляд або особа, за якою здійснюється догляд	1. Документ, що підтверджує родинні зв'язки. 2. Документ, що підтверджує інвалідність. 3.1. Документ, що підтверджує спільне проживання, або 3.2. Акт встановлення факту здійснення догляду, або 3.3. Документ про отримання компенсації (допомоги, надбавки) на догляд.
Особа, яка здійснює постійний догляд	Особа з інвалідністю I чи II групи	Не обов'язкова	Особа, яка здійснює догляд або особа, за якою здійснюється догляд	1. Документ, про отримання компенсації (допомоги, надбавки) на догляд або 2. Документ, що підтверджує інвалідність та акт встановлення факту здійснення догляду.

Хто здійснює супровід для виїзду за кордон	За ким здійснюється супровід для виїзду за кордон	Кровна спорідненість	Хто звертається за отриманням акта	Документи, які надають право виїзду за кордон*
Особа, яка здійснює постійний догляд	Особа, яка потребує постійного догляду	Не обов'язкова	Особа, яка здійснює догляд	1. Документ, про отримання компенсації (допомоги, надбавки) на догляд або 2. Висновок лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я про потребу у постійному сторонньому догляді та акт встановлення факту здійснення догляду.

* Примітка: Норми абзаців п'ятого та дев'ятого Правил перетинання державного кордону громадянами України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.1995 № 57, можуть тлумачитись по різному органами влади в частині необхідних документів. Тому, АМУ при написанні цих методичних рекомендацій керується загальними нормами законодавства і логікою викладення тексту у вищевказаній постанові. Тлумачення цієї норми іншими органами публічної влади може відрізнятись від запропонованого.

ДІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ СКЛАДАННЯ АКТА ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ЗДІЙСНЕННЯ ДОГЛЯДУ

Для складання акта АМУ рекомендує органам місцевого самоврядування розглянути можливість:

- уповноважити відповідний виконавчий орган ради на складання акта встановлення факту здійснення догляду;
- уповноважити посадових осіб на складання відповідного акта;
- затвердити положення про складання акта встановлення факту здійснення догляду (не обов'язково);
- затвердити зразок акта встановлення факту здійснення догляду.

Орган влади, до якого можуть звертатись громадян для отримання акта встановлення факту здійснення догляду

Відповідно до Правил перетинання державного кордону громадянами України особи мають право звертатись до районної, районної у мм. Києві та Севастополі держадміністрації, виконавчого органу сільської, селищної, міської ради. Оскільки законодавець не уточнює, який саме орган влади може приймати відповідні заяви, це може бути і орган соцзахисту, і центр надання адміністративних послуг і виконком (в тому числі, якщо такі заяви буде приймати староста).

Уповноваження відповідного виконавчого органу місцевої ради на складання акта встановлення факту здійснення догляду

Відповідно до ст. 54 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виключно сільська, селищна, міська, районна у місті рада затверджує положення відділи, управління та інші виконавчі органи ради. Щоб відповідний виконавчий орган ради мав повноваження складати вищезазначений акт, це має бути передбачено у його положенні. Якщо у діючому положенні передбачено повноваження, які можуть у себе включати складання акта встановлення факту здійснення догляду (або щось аналогічне), то не потрібно вносити зміни до положення – для уповноваження виконавчого органу на складання акта у такому випадку достатньо рішення виконкому.

АМУ звертає увагу, що відповідно до статті 52 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчий комітет сільської, селищної, міської ради може розглядати і вирішувати питання, віднесені цим Законом до відання виконавчих органів ради. Тому, виконком в силу закону «Про місцеве самоврядування в Україні» стає органом, який складає акти встановлення факту здійснення догляду, якщо:

- посадові особи виконкому уповноважені на вищезазначені функції;
- у структурного підрозділу виконкому (за наявності) в положенні передбачені відповідні повноваження.

Зразок рішення виконкому – у **Додатку 1**.

Уповноваження посадових осіб на складання акта встановлення факту здійснення догляду

Складати акт встановлення факту здійснення догляду може лише посадова особа місцевого самоврядування (державний службовець у випадку діяльності на території міст Києва та Севастополя). Повноваження на складання такого акта повинно бути передбачено у його посадовій інструкції. Законодавством не встановлено, що акт підписує обов'язково керівник виконавчого органу (голова громади у випадку складання акта виконкомом). Також не передбачено, що акт підписує виключно одна посадова особа – акт може підписуватись декількома особами.

Складання акта є додатковим повноваженням для посадової особи, тобто мова йде про зміну істотних умов праці при внесенні змін до посадових інструкцій. У зв'язку з цим необхідно враховувати вимоги статті 32 КЗпП «Переведення на іншу роботу. Зміна істотних умов праці».

Особливості уповноваження старостів на складання акта встановлення факту здійснення догляду

Відповідно до частини сьомої статті 14-1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» порядок організації роботи старости визначається цим та іншими законами, а також Положенням про старосту, затвердженим сільською, селищною, міською радою. Тобто, рада повинна внести зміни до відповідного Положення про старосту та уповноважити його на складання відповідного акта у разі прийняття рішення надавати такі послуги через старосту.

Затвердження Положення про складання акта встановлення факту здійснення догляду

Законодавством не передбачено обов'язкове затвердження такого Положення, також не визначено орган, яким воно може бути затверджено. АМУ рекомендує користуватися уставленою практикою діяльності конкретного органу місцевого самоврядування та затверджувати Положення відповідно до неї: рішенням ради, виконкому, наказом керівника виконавчого органу тощо. АМУ рекомендує затверджувати таке положення саме рішенням виконкому, оскільки складання акта передбачає, зазвичай, залучення посадових осіб з різних виконавчих органів.

В Положенні АМУ рекомендує передбачити норми, зокрема:

- яким органом проводиться складання акта;
- на підставі чого він складається;
- ким він засвідчується та кому видається;
- інші окремі норми.

Зразок Положення про складання акта встановлення факту здійснення догляду – у **Додатку 2**.

Затвердження зразку акта встановлення факту здійснення догляду

Законодавством не передбачено обов'язкове затвердження такого акта, також не визначено орган, яким він може бути затверджений. Відповідно до Правил перетинання державного кордону громадянами України акт складається в довільній формі. АМУ рекомендує затвердити відповідний акт для спрощення роботи органу місцевого самоврядування.

Зразок акта встановлення факту здійснення догляду – у **Додатку 3**.

Встановлення факту здійснення догляду

Законодавством не передбачено ні критеріїв, ні показників, якими орган місцевого самоврядування керується при встановлення факту здійснення догляду. Орган місцевого самоврядування самостійно визначає процедуру встановлення факту здійснення догляду (із залученням сусідів, старости чи інших громадян), чисельність осіб, які встановлюють цей факт здійснення догляду (одна посадова особа чи декілька), та систему прийняття рішень (одноосібно чи комісійно). Зазначене АМУ рекомендує унормувати у Положенні про складання акта встановлення факту здійснення догляду.

СПІВВІДНОШЕННЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ЗДІЙСНЕННЯ ДОГЛЯДУ ІЗ ЗАКОНОДАВСТВОМ ПРО МОБІЛІЗАЦІЮ ТА НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Співвідношення встановлення факту здійснення догляду із законодавством про мобілізацію

Відповідно до статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» не підлягають призову на військову службу під час мобілізації військовозобов'язані, у тому числі:

- зайняті постійним доглядом за хворою дружиною (чоловіком), дитиною, а також батьками своїми чи дружини (чоловіка), які за висновком медико-соціальної експертної комісії чи лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я потребують постійного догляду;
- особи, зайняті постійним доглядом за особою з інвалідністю I групи;
- особи, зайняті постійним доглядом за особою з інвалідністю II групи або за особою, яка за висновком медико-соціальної експертної комісії або лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я потребує постійного догляду, у разі відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд;

АМУ звертає увагу, що на сьогодні відсутні законні підстави видавати органам місцевого самоврядування довідки, які б підтверджували зайняття постійним доглядом за особою та відсутності інших осіб, які можуть здійснювати такий догляд. АМУ рекомендує складати акт встановлення факту здійснення догляду виключно для перетину кордону (що можна чітко передбачити у цьому акті).

АМУ не рекомендує видавати інші документи/надавати інші послуги/встановлювати інші факти, які не передбачені чинним законодавством.

Співвідношення акта встановлення факту здійснення догляду із висновком про результати комплексного визначення індивідуальних потреб особи, яка потребує надання соціальних послуг

Відповідно до Порядку подання та оформлення документів, призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.09.2020 № 859, та Порядку подання та оформлення документів, призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності на професійній основі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.10.2021 № 1040, для призначення особі відповідної компенсації уповноважений орган здійснює комплексне визначення ступеня індивідуальних потреб особи, яка потребує надання соціальних послуг з догляду. Таке визначення здійснюється за затвердженими показниками. За результатами комплексного визначення індивідуальних потреб готується відповідний висновок за затвердженою формою.

Процедура визначення ступеня індивідуальних потреб є складнішою та більш врегульованою за процедуру встановлення факту здійснення догляду. Як зазначалось вище, законодавством також не передбачено ні критеріїв, ні показників, якими орган місцевого самоврядування керується при встановлення факту здійснення догляду.

Тому, для полегшення роботи органів місцевого самоврядування АМУ рекомендує складати акт встановлення факту здійснення догляду та висновок про результати комплексного визначення індивідуальних потреб особи, яка потребує надання соціальних послуг, за різними процедурами.

ДОДАТКИ

Додаток 1.

Зразок рішення виконавчого комітету ради щодо складання акта встановлення факту здійснення догляду

РІШЕННЯ

Про складання акта встановлення факту здійснення догляду за особами з інвалідністю I чи II групи та особами, які потребують постійного догляду

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 27 січня 1995 р. № 57 «Про затвердження Правил перетинання державного кордону громадянами України», керуючись ст. 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчий комітет _____ ради

ВИРІШИВ:

2. Затвердити Положення про складання акта встановлення факту здійснення догляду за особами з інвалідністю I чи II групи та особами, які потребують постійного стороннього догляду.

3. Затвердити форму акта встановлення факту здійснення догляду за особами з інвалідністю I чи II групи та особами, які потребують постійного стороннього догляду.

4. Створити комісію для складання акту встановлення факту здійснення догляду за особами з інвалідністю I чи II групи та особами, які потребують постійного стороннього догляду, та затвердити її склад.

Не обов'язково створювати відповідну комісію. Складати відповідний акт можуть і тільки посадові особи відповідного виконавчого органу

4. Контроль за виконанням цього рішення покласти на _____.

_____ голова

Додаток 2.

Зразок Положення про складання акта встановлення факту здійснення догляду

ПОЛОЖЕННЯ

про складання акта встановлення факту здійснення догляду за особами з інвалідністю I чи II групи та особами, які потребують постійного догляду

1. Положення про складання акта встановлення факту здійснення догляду за особами з інвалідністю I чи II групи та особами, які потребують постійного догляду (далі – Положення) визначає механізм складання акта встановлення факту здійснення догляду за особами з інвалідністю I чи II групи та особами, які потребують постійного догляду (далі – акт) уповноваженим виконавчим органом ради.

2. Акт складається відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 27 січня 1995 р. № 57 «Про затвердження Правил перетинання державного кордону громадянами України», цього Положення та інших нормативно-правових актів.

3. Акт видається для перетину державного кордону та встановлює факт здійснення догляду особою за:

- одним з батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи;
- особою з інвалідністю I чи II групи;
- особою, яка потребує постійного догляду.

Законодавство не зобов'язує орган місцевого самоврядування підтверджувати те, що особа потребує постійного стороннього догляду

4. Акт складається на підставі звернення із заявою про здійснення догляду (далі - заява) та необхідними документами:

- особи, яка зареєстрована або фактично проживає (у тому числі як внутрішньо переміщена особа) на території _____ територі-

альної громади, та здійснює догляд за особою, яка зареєстрована або фактично проживає (у тому числі як внутрішньо переміщена особа) на території _____ територіальної громади;

- особи з інвалідністю I або II групи, яка зареєстрована або фактично проживає (у тому числі як внутрішньо переміщена особа) на території _____ територіальної громади, та за якою здійснює догляд особа, яка зареєстрована або фактично проживає (у тому числі як внутрішньо переміщена особа) на території _____ територіальної громади.

5. Прийом заяв з необхідними документами проводиться _____ *(центром надання адміністративних послуг, старостою, виконавчим органом ради)*. Форма заяви _____.

Форма заяви може бути як у довільній формі, так і затверджена рішенням виконкому.

6. До заяви додаються з пред'явленням оригіналу:

1) копії паспорта громадянина України/паспорта громадянина України для виїзду за кордон/тимчасового посвідчення громадянина України/е-паспорта громадянина України/е-паспорта громадянина України для виїзду за кордон/е- документа, посвідчення про взяття на облік бездомної особи за формою, затвердженою Мінсоцполітики, заявника та особи, за якою здійснюється догляд;

2) копії документа, що засвідчує реєстрацію у Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків (картка платника податків) заявника особи, за якою здійснюється догляд;

3) копія документу, що підтверджує родинні зв'язки (для особи, яка доглядає за одним з батьків чи батьків дружини (чоловіка) із числа осіб з інвалідністю I чи II групи);

4) копія довідки до акта огляду медико-соціальною експертною комісією або посвідчення, яке підтверджує відповідний статус (у разі догляду за особою з інвалідністю);

5) копія висновку лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я про потребу у постійному сторонньому догляді (у разі догляду за особою), яка потребує постійного догляду;

6) копія довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи (для внутрішньо переміщених осіб);

7) інші документи, необхідні для встановлення факту догляду.

Перелік документів, які повинні подавати заявники, законодавчо не визначений. АМУ рекомендує визначити такий перелік, враховуючи діючі в громаді місцеві правила, порядки та процедури

6. Акт складається за затвердженою формою _____ *(посадовими особами виконавчого органу/робочою групою)* за результатами обстеження з відвідуванням місця проживання особи, яка здійснює догляд та особи, за якою здійснюється догляд (далі – обстеження) та засвідчується підписами _____ *(посадових осіб виконавчого органу/членів робочої групи, керівника виконавчого органу, особою, що потребує догляду та особою, що здійснює / не здійснює догляд, сусідами)*.

Зазначена норма законодавчо не врегульована. АМУ рекомендує самостійно визначити коло осіб, які будуть здійснювати обстеження та складати акт

7. Обстеження здійснюється на підставі наказу керівника виконавчого органу.

8. Під час обстеження встановлюється факт здійснення догляду (у тому числі за підтвердженням сусідів, старости або інших осіб), підтверджується факт спільного проживання, перевіряються дані, зазначені особою в заяві та документах.

9. У разі підтвердження факту здійснення догляду, факту спільного проживання та достовірності даних, зазначені в заяві та документах, _____ *(посадові особи виконавчого органу/робоча група)* складає акт. Акт реєструється у відповідному порядку та надсилається заявнику або видається особисто за його бажанням.

8. Акт складається у двох примірниках протягом п'яти робочих днів після надходження заяви з необхідними документами та реєструється у відповідному порядку. Один екземпляр акту надсилається заявнику або видається особисто за його бажанням, інший – залишається у виконавчого органу.

10. У разі непідтвердження або факту здійснення догляду, або факту спільного проживання, або достовірності даних, зазначених особою в заяві та документах, заявнику відмовляється у видачі акта.

Додаток 3.

Зразок акта встановлення факту здійснення догляду

АКТ

встановлення факту здійснення догляду

№ _____ ___ _____

Підстава:_____

Прізвище, ім'я, по батькові особи, яка здійснює догляд:

_____ _____

Місце проживання особи, яка здійснює догляд:

_____ _____

Прізвище, ім'я, по батькові особи, за якою здійснюють догляд:

_____ _____

Місце проживання особи, за якою здійснюють догляд

: _____ _____

Соціальний статус особи, за якою здійснюється догляд відповідно до поданих документів: *1) інвалідність: 2)потреба у постійному сторонньому догляді*

Родинний зв'язок між особою, яка здійснює догляд, та особою, за якою здійснюють догляд : _____

Документи, що підтверджують родинні зв'язки та/або соціальний статус: _____

_____

Обстеження проведено за адресою: _____
___

_____

Встановлено: _____ __
_____

З актом ознайомлений:

_____ _____
(прізвище, ім'я, по батькові особи, яка здійснює догляд) (підпис)

_____ _____
(прізвище, ім'я, по батькові особи, яка потребує догляду) (підпис)

Акт встановлення факту здійснення догляду складено для перетину державного кордону відповідно Правил перетинання державного кордону громадянами України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.1995 № 57.

Акт встановлення факту здійснення догляду складено посадовими особами: _____
_____

_____ _____
(прізвище, ініціали, посада) (підпис)

_____ _____
(прізвище, ініціали, посада) (підпис)

_____ _____
(прізвище, ініціали, посада) (підпис)

Керівник виконавчого органу _____

м.п.

Рецензент: **Рабошук Я. О.**, заступник Виконавчого директора Асоціації міст України, директор Аналітичного Центру АМУ

Автор: **Миколюк Н. М.,** експерт Асоціації міст України

За загальною редакцією **Слобожана О. В.**, Виконавчого директора Асоціації міст України, кандидата наук з державного управління

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053

+38 044 486 28 78 +38 067 103 58 88

info@auc.org.ua amu.inform@gmail.com t.me/auc_ua auc.org.ua